

ԼՐԱՊԵՐ

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԻՏԱԿԱՆ

Կ. Պոլսու հոկտ. 9

ԳԱՆՁԱՅԻՆ ՆՈՐ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ Ե.

Վերջին յօդուածով ցոյց տը-
ւինք թէ, կառավարութեան իւր
պիւճէին հաւասարակշռութիւնը
մինչև ատեն մը, 5 կամ 12 տա-
րի, դանելու համար ձեռք առած
վերջին միջոցը, թէպէտ ստիպու-
ղական, անհրաժեշտ և հարկեցու-
ցիչ էր, սակայն ինչ ինչ պարա-
զայներ և պատահականութիւններ
կային, որք կարգիլէին զայդ իբր
ամենէն տպահով և կատարեալ
միջոց մը նկատելէ, և թէ հարկ
էր որ կառավարութիւնն այնպիսի
վճարական միջոց մը ձեռք առնէր,
որ իւր պիւճէին հաւասարակշռու-
թիւնը պահպանէ մէջ հաստատապէս
ապահոված ըլլալն այսօրուքնէ և
բաշխաւորութեան տակ առնելով,
թէ Օսմ. արժէթուղթ ունեցողնե-
րը ներքին շահերն ապահոված, և
թէ իրեն համար ալ գիւրին և
նպաստաւոր դանձային գումար
մ'ընդունած ըլլար, և այս հիմնա-
կան միջոցն և դարմանն ալ Տէ-
րութեան բոլոր ծախքը՝ հասու-
թից հաւասար քանակութեան մը
իջեցնելուն մէջ նկատած էինք,
առանց տրտալին կամ ներքին նոր
փոխառութեան մը հարկ թողե-
լու:

Արդ սոյն սկզբնականէն մեկ-
նելով, տեսնենք ինչ կերպով կըր-
նանք յաջողիլ տէրութեան ծախ-
քին իւր այժմու հաստիցը հա-
ւասարեցնելու փորձոյն մէջ:

Վերջին հրատարակուած Պիւ-
ճէն յայտնապէս ցոյց կուտար թէ
ամբողջ ծախսատան տարին 24 մի-
լիոնի հասոյթ մը, և 29 միլիոնի
ծախք մ'ունի: Այս ծախուց 15
միլիոնը տէրութեան կեդրոնական
թէ գաւառական այլեայլ պաշ-
տօնարանաց և բանակին ու ծովա-
յին սպառազինութեան պիտոյիցը
գործածուելու, և 14 միլիոնն ալ
տէրութեան ունեցած պարտուցը
տարեկան տոկոսեաց և գլխավճար-

ներուն յատկացած է: 15 միլիոնի
ներքին ծախքերն անկարելի էր
զեղչել, և եթէ զեղչուելիք պրակ-
ներ կան՝ հաստից կողմն ալ
նոյն քանակութեամբ զեղչուելիք
գումարներ կրնան գտնուիլ, ուստի
այս երկուքն ալ իրենց առերեւոյթ
հաւասարութեանը մէջ թողլով, կը
մնար միակ զեղչելի բանը պարտուց
տոկոսեաց և գլխավճարներուն պը-
րակը (շարխիթը):

Այս պատճառաբանութեամբ
կը հասնինք սա եղբակացութեանը
թէ, տէրութեան ունեցած 24 մի-
լիոնի հասոյթէն ներքին անհրա-
ժեշտ ծախուց 15 միլիոնի գումար
ըը վար իջնելով, կը մնայ միայն 9
միլիոն ոսկի, պարտուց տոկոսեաց
և գլխավճարներուն հատուցմանն
յատկանալի: Այս պարզ հաշուէն
կը տեսնուի թէ Գանձը փոխանակ
տարին 14 միլիոն տոկոս ևն. վը-
ճարելու, պէտք էր որ վճարական
կերպով 9 միլիոն միայն վճարէ,
պիւճէին հաւասարակշռութիւնը չը
խանգարելու համար:

Քիչ մ'առաջ կրկին պայման-
ներ յառաջ բերած էինք, թէ կա-
ռավարութիւնն այնպիսի հիմնական
միջոց մը ձեռք առնելու էր, որ
թէ՛ օսմ. արժէթուղթ ունեցող-
ներուն շահերն ապահովէր, և թէ
իրեն ալ գիւրին և նպաստաւոր
լինէր: Վերն առաջարկած միջոց-
նուն՝ տէրութեան Գանձուն նպաս-
տաւոր ու շահաւոր լինելն ինքնին
յայտնի է, վասն զի 14ին տեղ 19
վճարելով գործը լմնցուցած պիտի
ըլլայ, իսկ թէ արժէթուղթ ու-
նեցողներուն շահէն ինչպէս պիտի
ապահովուին ասով, զայդ կու-
ղենք բացատրել:

Օսմ. կառավարութիւնը 1854
էն մինչև այսօր 12 անգամ արտա-
քին փոխառութիւններ բրած է, ու-
րոց ամենուն գումարն է՝ մօտ 80
միլիոն Լ. Սթէրլին: Բումբէլի երկա-
թուղեայ համար ալ փոխառութիւն
մ'բրած է 30 միլիոն Լ. Սթէրլին,
ներքին Ընդհ. Պարտուց (բօնսոյի-
տէի) ալ գումարն է 100 միլիոն Լ.
Սթէրլին. ըսել է օսմ. կառավա-
րութիւնը ներքին թէ արտաքին

փոխառութիւններէ՝ ընդամենը 240
միլիոն անգլ. ոսկի պարտք բրած է,
որոց թէ՛ տոկոսեաց և թէ՛ գլխա-
վճարներուն համար տարին 14 մի-
լիոն ոսկի կը հատուցանէր դանձը:
2ը մոռնամք յիշել նաև թէ ներ-
քին պարտուց 5 0/0 տոկոս մը, ար-
տաքիններուն ալ 6 0/0 տոկոս, բայց
ի 72ի Գանձատոմսերէն, որոց տո-
կոսեաց գինն է 9 0/0, և Բումբէլի
Օպիկատիօնէն, որու ալ տոկոս կը
վճարէ 3 0/0, բայց մեծ պարզե-
ներ տալով: Ասկից զատ արտաքին
փոխառութեանց սմանց պայմանա-
ժամը մօտ տարիէն կ'աւարտի, և
ոմանցն ալ երկար ատենէ մը վերջը,
որոց ամենէն վերջինը, այն է 73ի
փոխառութիւնը կը ջնջուի 1910ին:
Եւ այս տոկոսեաց ու լրման պայ-
մանաժամներու տարբերութեանցը
համեմատութեամբն է որ այդ այլ
և այլ օսմ. արժէթղթոց գիներն
ալ իրարմէ կը տարբերին:

Արդ երբ կառավարութիւնը
բոլոր իւր այս այլ և այլ պարտքերը
միօրինակ պայմանաժամով ուրիշ
նոր արժէթղթի մը վերածէ, առ-
հասարակ ամենուն ալ տարին 3 0/0
տոկոս մը և որոշեալ գլխավճար
մը հատուցանելով, տոկոսեաց և
լրման պայմանաժամուց համեմա-
տական գիներն միեւնոյն հաւասա-
րութեան մէջ գնելու համար, բո-
լոր իւր պարտուցը վրայ 45000 (1)
գումար մ'աւելցնելու կը պարտա-
ւորի, այսինքն 240 միլիոնի տեղ
255 միլիոն պարտական կը մնայ:

Անցեալ օր Ստամպուլ գաղ-
ղիերէն թերթն իր գրամական տե-
սութեանը մէջ այս 3 0/0 տոկոսա-
ւոր արժէթղթի վերածման խոր-
հուրդը յիշելով, կարծիք կը յայտ-
նէր թէ դանձային նոր տնօրէնու-
թիւնը որքան վնասակար եղաւ ար-
ժէթուղթ ունեցողներուն, այդ վեր-
ջին առաջադրութիւնն ալ անկէ
աւելի՝ վնասակար պիտի ըլլայ:

(1) Այս վերադիր 45 միլիոնի պարտ-
քին ալ ոչ այլ ինչ է՝ բայց եթէ Գան-
ձուն՝ այդչափ տարորան մէջ պոկաս վը-
ճարելիք տոկոսեաց և գլխավճարմանց
ընդհանուր գումարը, որ պարտուց մնայ
գումարին վրայ պիտի բարգաւազէ:

Բայց պիտի տեսնենք հիմայ թէ Սահմանադրութեան հաշուերու և անդիտութեանը յառաջ բերած ըլլալով այդ կարծիքը մեծապէս սրկալած է :

Կառավարութիւնը, իւր բոլոր արտաքին և բուժական փոխառութեանց տնտեսութեան և գլխավորապէս համար երաշխաւորութիւններ սահմանած է երկրին հասոյթներէն, որոց ամենուն գումարն է 9,842,500 ոսկի, որն սր յայտ է թէ ամբողջ նորէն Գանձուն ձեռքը պիտի անցնի, երբ իւր բոլոր պարտքերը միօրինակ Դր արժէթը մը վերածէ, և երբ Գանձը 240ի տեղ 255 միլիոն պարտական մնայ, առ այս 9/10ին 3էն տարին պիտի վճարէ 7,650,000 ոսկի տուիւ, և 1,250,000 ալ գլխավորապէս որոնք հանելով վերայից երաշխաւորութեանց գումարէն, կը մնայ 942,500 ոսկի ալ յաւելեալ հասոյթ մը Գանձուն :

Այս հաշուով օսմ. արժէթը թուանցող մը թէպէտ 3 % տակոս մ'առնելով կը մնասէ, բայց միւս կողմէն 100 ոսկի պահանջքին տեղը 120 ոսկի տանելիքի տէր ըլլալով փոխարինած կ'ըլլայ իր այդ կորուստը, և աւելի ևս շահաւոր ալ, երկու հաւանականութիւնը կը շատնայ, տէրութեան ունենալ տկամ զանձային հաւասարակշիռ և աղաջով գրութեանը պատճառաւ, զոր պիտի ստանայ սա անշուշտ այս կերպով իր բնական հաւանութիւնը հաւասարեցնելով նաեւ իւր ծախքերը :

Գաղով երկրին հասոյթներն տեսնելու և աճեցնելու խնդրոյն, ասոնք այնպիսի հիմնական և հաստատուն բարենորոգմանց պէտք տանին, որք եթէ կատարուին ալ գարձեալ 5 կամ 10 տարուան մէջ անկարելի է որ այդ հասոյթներն զգալի վերադիր մ'առնենան, որոյ վերայօք ալ ուրիշ առթիւ կը խօսելիք :

ՀԱՌԱԳՐԱԼՈՒՐԻՔ

Բարեկ 19 հոկտ. Բէնի մէջ երէկ երեկոյ տրուած կողմերի մը առեն Սիւէյ զօրապետը բարեմարտական բաժակ մ'առաջարկեց եւրոպական խաղաղութեան և վեհապետաց սիրով յիշատակութեանը համար :

Օսմ. գեապանն այսօր Օսմ. Կայս. Պանքային, Քրէտի Մօղլիէ և Քօնստանտնուպոլիսի միջոցով անշուշտ վարչական խորհրդոց անգլաներն գեապանատունը հրաւիրեց, հարկ եղած «Խիսն»-ը ընտրութեանը ձեռնարկելու համար :

Արքային 18 հոկտ. Պ. Թիէր երեկուան օրն ի պատիւ իրեն առաջարկուած բաժակի մ'ի պատասխանի ըստ թէ Հանրապետութիւնը հաստատուած էր կարծէ, թէ Գաղիա առանձին մնայած չէ, և թէ աղաջով է եւրոպայի համակրութեանը վրայ :

Միլան 18 հոկտ.

Վիլհելմ կայսրն ու Վիկթոր Լեմանուէլ թագաւորն այսօր քաղաքս հասնելով միասեղ, ժողովրդեան կողմանէ եռանդաւոր ցնծութեամբ ընդունուեցան, որաւորին առջեւ ժողովրդեան խումբ բազմութիւն մը խնդրութեան աղաղակներ բանալով, կայսրն ու թագաւորը քանի մ'անգամ պառնջամի ելնելու ստիպուեցան :

Աւիգոնի 19 հոկ. Պաւլիսայի խորհրդարանին կողմանէ ընդունուած Աւերմէն վրայ, պաշտօնէութիւնը հրաժարեցաւ :

Սթէնք 19 հոկտ.

Կալէսի իշխանը քաղաքային և զինուորական իշխանութեանց կողմանէ երէկ չքեղ հանդիսիւ ընդունուէն յետոյ, թագաւորին հետ բաց կառքը նստելով, քաղաքին գլխաւոր փողոցներն շրջելու ելաւ, որք ինչէն բաղմունք եղաւ : Իշխանը պալատը մտնելու միջոցին թագաւորին կողմանէ գլխաւորուեցաւ : Երեկոյեան դէմ իշխանը, թագաւորն ու թագուհին նորէն կառքով դուրս ելան շրջողայնելու : Բոլոր քաղաքը, ինչպէս նաեւ բոլոր նախնի կոթողներն ու շէնքերն Պէնկալան հրով լուսավառուած էին : Իշխանը շատ տեղերու այց ելաւ, ինչ ժողովրդէն ուրախութեան աղաղակներով սղոնուեցաւ :

Գիշերն ալ իշխանն և իւր ուղեկիցքը, և նաւատորմին հրամանատարին ու պաշտօնակալներն, ինչպէս նաեւ անգլ. գեապանատան անձինքը սրբապարտուած կողմնաքին ներկայ կը գտնուէին : Այս առաւօտ իշխանն իւր ուղեկիցներով թաթուայի արքայական գլխակը դնաց անցնելու, երեկոյին դարձեալ պաշտօնական կողմնաք մը պիտի տրուի, ուր պաշտօնացիք ալ ներկայ պիտի գտնուին :

Իշխանը վաղն երեկոյին կը մեկնի քաղաքէս :

Ա. Զ. Դ

Ս. Ն. Երիսեւ վարժարանաց Հոգաբարձութիւնն կը փութայ ծանուցանել պատուարժան հասարակութեան որ հոկտ. 12 կիրակէ օրը ի նպատակ վարժարանաց տրուած վիճակահանութիւնն պիտի կատարուի աշակերտաց սրահին մէջ, յետ աւարտման տօնախմբութեան հանդիսի Ս. Ն. վարժարանիս :

Ուստի կը խնդրուի բոլոր դժգոյցներն ազգայիններէ որ իրենց ներկայութեամբ սոյն հանդէսը պատուել քարհաճին :

7 հոկտ. 1875 Կնիք Խաղիւղ Հոգաբարձութեան.

ԱՌՄԵՏԱՊԱՏԻ ԱՆՊԱՍՍ ՆԵՐՈՒՍԵԱՆ ՍԱՆՈՒՅ ԸՆԿ. ԽԱՍԳԻՒՂԻ

Բնկերութեան տարեկան Բնդհանուր ժողովը պիտի գումարի

առաջիկայ կիրակէ, հոկտ. 12, ժամ 6ին Ս. Ներսիսեան վարժարանի սրահը :

ԿԱՐԳ ԽՆԴՐՈՑ

Բնորութիւն Գիւտնի Բնդհանուր ժողովը. — Համարատարութիւն տարեկան գործառնութեանց անօրէն ժողովը. — Բնորութիւն նորագ. անօրէն ժողովը. — Բնորութիւն վերաքննիչ յանձնաժողովը հրաժարեալ անդամը :

Ուստի կը հրաւիրուին Բնկերութեան Մեծ. Անդամները, որ բարեհաճին որոշեալ ժամուն ներկայ գտնուիլ :

Մեծ. սպարապ ՆԱԽԱԳԱՀ ԳԵՈՐԳ ԲԱՋԱՆԱՅ ԱՐՄԵՐՈՒՆԻ Խաղիւղ, 5 հոկտ. 1875

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Կայսրորդի Եռուսէ իզդէտին էֆ. իշխանն առջի օր երեկոյին Սպարապետութեան դրնէն մեկնելու պահուն, Բիզա բաշայ և Տերփիլ բաշայ իւր կառքն առաւ, և Տօլմա Պահէի պալատը երթալով ընթրիքը միտանդ ըրին :

— Ռուսաց Կայսրը կողմանէ քաջուած հեռագրի մը վրայ իկնաթիւ գորտպետն անմիջապէս թողլով գեապանատունն առջի գիշեր դէպ ի Լիվաթիա մեկնեցաւ, մեծ Եպարգոսին և արա. գործ. պաշտօնէին հետ շատաւ տեսակցութիւն մ'ընելէն յետոյ :

— Քօնստանդուպոլիսի Ահմէտ Թէփիք բաշայ՝ Տիարպէքիի կուսակալ անուանեցաւ :

Պատիւէթ կ'ըսէ թէ Սերանիկի կուսակալ Բէուֆ բաշայ և Պօնայի կուսակալ Ահմէտ Համալ բաշայ իւրաքու տեղ անցեր են :

— Սերփիլ գործակատարն եւրեքարթի օր արտ. գործ. պաշտօնէին Պէլիքատէն իւր ընդունած մէկ հեռագիրն հաղորդեց, որով Միլան իշխանին կառավարութիւնը նորէն գանգատ կ'ընէր Սերփիլ սահմանը գարձեալ օսմ. գորաց կողմանէ բռնաբարութեան դէմ :

— Հունգարացի Գլաւիա գօրտպետը Բէշթա մեկնելով, քանի մը շարաթէն նորէն մայրաքաղաք պիտի վերադառնայ :

— Պ. Հիւրի և կառավարութեան մէջ բացուած բանակցութիւններն նորէն դժուարութեանց հանդիպեր են կ'ըսուի :

— Կառավարութիւնը նոր յանձնաժողով մ'ընտրեց, որոյ մէջ կը գտնուին Դաւթիլի սեղանաւորներէն զատ նաեւ Օսմ. Պանքայի տընօրէններէն Պ. Տըլօ և Պ. Պօսթըր, երկրին մէջ գտնուած հանքերն բանեցնելու համար պէտք եղած միջոցներն խորհելու :

— Պետական Խորհրդոյ քարտուղար Գուարէթ պէյ առջի օր տուն գառնալու պահուն կաթուածահար իյնալով մեռաւ :

— Մանկայի մէջ հարուստ և ազա՛հ տաճկին մէկը մեռնելով մօտերս, դաւանները քովը չը գտնուէին զատեմառաւ, Գասէմը տունը կը կնքէ, որպէս զի ժառանգարները գալէն ետքը ստացուածքը բաժնուի: Իսկ ուրիշ անհամբեր մէկ քանի օտար ժառանգորդներ ժամանակին չ'սպասելով գիշեր մը որտեղ կը ծակեն և ինչ որ կը պահանջէր իրենց արհեստը՝ դաշն կատարելապէս կը գործադրեն: Գուշերը սակաւին չ'են բռնուած:

— Մտթարէն 6 հօկտ. թուական հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, զօրապետ Շէվքէթ բաշայ Տուպիկյայի մօտ 3000 Գարատաղցիներէ և բնիկներէ բաղկացեալ ապստամբաց խմբի մը վրայ յարձակելով, զանոնք կը հալածէ և լերանց մէջը կը փախցնէ: Սալուստամբը գարանի մը մէջ կ'ընտելուի մեծ կորուստ կը կրեն: Շէվքէթ բաշայի այս յաղթութիւնը լաւ տպաւորութիւն մը յառաջ բերեւ է:

— Այս առաւօտ ժամը 3ին միջոցները Բերա Չուգուր ըսուած թաղը հրդեհի սկզբնաւորութիւն մը պատահեցաւ:

— Երէկ երեկոյ Խասգիւզ 7 տարեկան հայազգի աղայ մը, տան մէջ գլխաւոր բռնկելով, չարաչար կ'այրի, որոյ կեանքը վտանգի մէջ է:

ՍԱՐԳԻՍ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ԵՆ

ՄԱՐՏԻ ԳԱՐԵԱՏԵԱՆԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

Այս դատական կնճռոտ խնդիրը, որ երկու տարեկէ ի վեր կ'ըրադեցներ Թիմարէթի առաջին դատարանը, վերջապէս այս անգամ լուծուեցաւ, որոյ պարագայներն կ'ազգեմք համառօտիւ հալորդել:

Սարգիս Թորոսեան և Մկրտիչ Մուրատօֆ, մութ և երկմիտ պայմանագրութեամբ մը ընկերութիւն մը հաստատած ըլլալով, որոշուած էր թէ երբ գործերնուն համար փոխառութիւն մ'ընել պէտք ըլլայ, առանց 2000 սիւնոյ գումարն անցնելու, ընկերներն Պօղոս Մուրատեանի ընկերութեան պիտի դիմէին առնելու: Այս գումարն ըստ պաշտօնի, և ընկերաց ըրած ծախքին ալ քիչ ժամանակի մէջ քանի մը հազար սիւնոյ հասնելով, որք Թորոսեանի անուամբ տրիշներէ փոխ առնուած էին, այս վերջինը կ'ստիպուի վճարումները գաղթեցընելով անանկութիւն հրատարակելու:

Պարտապահանջից կողմէն ընտրուած անդիներն դատ կը բանան Մկրտիչ Մուրատօֆի դէմ, իբրեւ համբաւի պատասխանատու եղած կորստեան: Միւս կողմէն Պօղոս Մուրատեան ալ աղերսադիր մը կուտայ պահանջելով որ Ս. Թորոսեան խարդախութեամբ անանկացած վճուի: Այս կնճռոտ եւ խառնակ գործը Թիմարէթի ա-

ռաջին դատարանին ներկայանալով, սա երկու դատերն ալ կը միացընէ, և հետեւեալ դատավճիռը կուտայ:

Նկատելով որ լուծուելիք խնդիրն երկու տեսակ է. 1. Պօղոս Մուրատեանի պահանջումը մնանկութիւնը խարդախ հրատարակելու համար, 2. Մկրտիչ Մուրատօֆի և անանկացողին մէջ տեղը կընքուած վճույն տեսակը, և Մկրտիչ Մուրատօֆի այս գործոյն մէջ մինչև ո՞ր աստիճան պատասխանատու գտնուիլը,

1. Խնդրոյն վրայ

Նկատելով որ անանկացողին գործառնութիւնները խարդախութեան գերծ չ'են, թէ իւր տուժարներն քննուելով խեղճ վիճակ մը կը ներկայացնեն եւրոս ու մուտքը ճշդիւ նշանակուած չըլլալով, թէ իր վրայ ծանրացած՝ ստակ պահած ըլլալու կասկածանքէն ու պատասխանատուութենէն ինքզինքը ազատելու համար յայտնած է թէ Մկրտիչ Մուրատօֆի հրամանաւ դադանի տուժար մը կը բռնէր, ինչ ինչ ծախքերուն եղած տեղերը Պօղոս Մուրատեանէն պահելու համար:

Տեսնելով սակայն որ չը կարաց այսպիսի պաշտի տուժարի մը գոյութիւնը հաստատել, թէ պահանջատէրներն խարդախ համար չ'ընտած այդպիսի տուժար մը խարդախութեան գործ մ'է, և որ խարդախութեան գոյութիւնը կը հաստատէ:

Տեսնելով որ անանկացողին կողմանէ ներկայացեալ տուժարներն իրարու դէմ հակասական վերջալուծիւններ ցոյց կուտան, և ըստ որում բաւական հետաքննութիւն կը տեսնուին խարդախութեան կասկածն հաստատող,

Դատարանը միաձայնութեամբ կ'որոշէ որ խնդիրը երեւնական ատենը յղուի, որպէս զի անանկացեալն հարցաքննուելով խարդախութիւնը երևան ելնէ, և ի հարկին պատիժն ալ կրէ:

2. Խնդրոյն վրայ

Նկատելով որ անանկացեալն և Մկրտիչ Մուրատօֆի մէջ կընքուած ընկ. պայմանագրութիւնը որոշիւնաց պահանջած տրամադրութիւններէն դուրի կը գտնուի,

Թէ յիշեալ պայմանագրութեան համեմատ ընկերութեան դրամական գործողութիւններուն սահման մը ցոյց տրուած էր, և ընկերութեան դրամադիւնին անբաւական եկած ատենն ալ փոխառութիւն ընկել տեղն ալ նշանակուած էր, թէ այս պարագային մէջ հարկ չունէր ոյլ ևս ընկերութեան անօրէն Թորոսեանը որ ուրիշ տեղէ փոխառութիւններ ընէր Բնկերութեան պիտոյիցը համար,

Նկատելով որ պայմանագրութեան մէջ յօդուածը, որ կ'ըսէր թէ Բնկերութիւնը լուծուելու ատեն նախ պարտքերն ստիպուէն հան-

դերձ վճարուելու էին, դիմամբ փոխառու ցոյց տրուած անձին չահերը ապահովելու նպատակաւ դրուած է, թէ ըստ պայմանագրութեան հարկ էր որ Մկրտիչ Մուրատեանի անունը չը գտնուի Բնկերութեանը վերաբերեալ ու ե գործառնութեանը մէջ, որով և չը կրնար աւարկուիլ թէ պահանջատէրը Մկրտիչի վարկին վստահելով յիշեալ ընկերութեանը հետ գործըրեր են:

Նկատելով դարձեալ որ մասնաւոր և հաւաքական ընկերութեան մը անդամոյ՝ պայմանագրին մէջ որոշեալ աստիճանաւ մը պատասխանատու ըլլալին անտարակուսելի է, և թէպէտ ուրիշ տեղէ փոխառութիւն չըլլալը տրամադրած է պայմանագրութիւնը, սակայն վերջէն անանկացողին կողմանէ չ'ընտած և ներկայացուած հաշուեկշիռը ընդունած և ճանչցած է Մկրտիչ Մուրատեան:

Նկատելով որ Մկրտիչ Էֆէն-աի տեսած ըլլալով յիշեալ հաշուեկշիռոյն մէջ անանկացողին ուրիշ տեղէ ստակ փոխ առնելն լուր է, և ասի ալ յիշեալ պայմանին վերջէն փոխուած ըլլալուն և անանկացողին այդպիսի տրամադրութիւն մը տրուած ըլլալուն ազացոյց մը կըրնայ համարուիլ, հետեւաբար՝ բաց անկից որ Մկրտիչ Էֆ. պատասխանատու է հաշուեկշիռին մէջ նշանակուած պարտուցը, եթէ հաստատուի ալ որ այդ վերջէն կընքուած փոխառութիւններն ընկերութեանը պիտոյիցը համար եղած են, Մկրտիչի պատասխանատուութիւնը կայ ու կը մնայ:

Այս պատճառներով Դատարանը միաձայնութեամբ կ'որոշէ, թէ Մկրտիչ Մուրատեանի և Թորոսեանի մէջ հաստատուած ընկերութիւնը անհատական ընկերութիւն մ'է, թէ Մ. Մուրատեան պատասխանատու է հաշուեկշիռին մէջը նշանակեալ պարտուց. սակից զատ եթէ հաստատուի թէ վերջէն կընքուած փոխառութիւններն ալ ընկերութեան պիտոյիցը համար եղած են, անոնց ալ պատասխանատու կը մնայ, ուստի և հետեւաբար իրաւունք կուտայ պարտապահանջից դիմել ուղղակի Մկրտիչ Մուրատօֆի, իրենց առնելիքին համար, և երկու կողմն ալ հաւաստաբան պատին ծախքերը վճարելու կը պատապարտէ:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԵՆ. 9 հօկտ.

Հոկտմ. 20	Լոնտոն	26 3/4
	Բարիդ	27,—
Պօրտն բացուեցաւ		30.40
Բարձր գին		—
Ցած գին		—
Ժամ 4		29.38

ԸՆԹԱՑԻ ԱՐԺԵՂԹՈՅ

Հարստի 8 հոկտեմբ.

Դհ. Պրտ. Արժ. բաց	30 17
զոյ	30 21
բարձր զին	30 27
ցած գին	30 —

Փոխ. 63 ի	Ֆր. 205
» 65 ի	» 205
» 69 ի	» 172
» 73 ի	» 168

Բուս. Երկաթուղի	» 85
Գանձատուն 72 ի 1. Ս.	52 1/2
Սուխեթ Ժնեթուլ	» —
Սուխեթ Օթման	» —
Պանք տը Բանթ.	» 5 5
Բրեթի Ժնեթուլ 1. Օ.	5 39
Թրամիլ	» 2 20
Տոկոս	0/0 —12
Բրբոր	7 1/2
Հեղափոխ	6

Խնդիր Լոնտր. 3 ամսեայ	110
» Բարիզ	Ֆր. 22. 90

ՏՆԻՔԻՍԻ Մ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Իր բնակութիւնը հաստատած է Հալաթիայ Հայոց եկեղեցւոյ փողոց թիւ 12 տունը, ուր պատ-
րաստ է ամենօր մինչև կէսօր հի-
ւանդ ընդունիլ, և երեքշաբթի
օրերն ձրի դարմանել:

ԵԵՆԵՋԵՐԵՔ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԷՊ

ՔԱՐԳԱՆՆԵԱՆ

Ի ՅՈՒՆԱՐԻՆԷ

Օսմանեան պատմութեան ներ-
կայ դարու քաղաքական մա-
սին ամենէն նշանաւոր ու հետա-
քրքրական էջերը լեցնող Եֆնի-
շերեայ սոսկալի սովորութիւննե-
րը, որոնքն ու ջնջումը պատ-
մական վիսլասանութեան մը հեշտ
և զրօսեցուցիչ կերպարանքն
տակ աղդու և գեղեցիկ կերպով
մը նկարագրող յունականէ թարգ-
մանեալ երկհատոր սոյն ընտիր
գործը ընթերցման արժանի աշ-
խատութիւն մ'է, մանաւանդ ա-
նոր համար որ հեղինակն ակնառ-
տեա վկայ մ'եղած է ինքն ան-
ձամբ սոյն գէպքերուն, և երկ-
րորդ որ պատմութեան մէջ յի-
շուած Երեւելի անձանց և տեղ-
եաց անուններն ամենամեծ մա-
սանք և զլիսաւորաբար տեղւոյս
հայրերէն իրատ ծանօթ են,
որք առաւել ևս հաճելի կ'ընծա-
նեն սոյն հետաքրքրական վէպին
ընթերցումը:
Վաճառման կեդրոնատեղին է

Հալաթիա Օսմ. Պանքային գէմը
Ս. Միքայէլեան էֆ. ի տպարա-
րանը, կը գտնուի նաեւ մայրաքա-
ղաքի բոլոր գրալաճառաց քով:

ՍԿՋԲՈՒՆՔ

ԲՍՐՈՅԱԿԱՆ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

ԵՐԿԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՆՆԱՊԱՐԵՆԻ ՄԱՔԵԱՆ

Արմաշու վանուց տպարանէն Բ.
տպագրութեամբ իւրյս ընծայեալ
սոյն գործը, որ մարդկային կեն-
ցադալարութեան բոլոր վիճակին
նկատմամբ ալ բարոյական վսեմ
և գեղեցիկ սկզբունքներ կը պա-
րունակէ, առհասարակ ամեն բա-
նասիրաց ալ ընթերցանութեանն
արժանի աշխատութիւն մ'ըլլա-
լէն դատ, մեր ազգային վարժա-
րանաց մէջ ալ ընթերցանութեան
լաւ և օգտակար դասագիրք մը
ըլլալու ամեն հանգամանքներն ու
արժանիքն ունի, որոց շատին մէջ
արդէն յիշեալ գործն աշակեր-
տաց իրր դասագիրք գործածեալ
կը տեսնուի:

Կը գտնուի Պոլիս Գալաթեան
գրատունը. Գին 1/4 մէճիա:

ՈՎ Է

ՄԵՂԱՒՈՐԸ

Հրատարակեաց

Յ. Ա.

Ա. Տեար

Ընտանեկան կենաց ներքին վի-
ճակին վրայօք հետաքրքրական
ընթերցման արժանի կարեւոր
գէպքեր ու գիտողութիւններ
պարունակող գրքոյկ մ'է:

Կեդրոնատեղին է Տնտեսեան
տպարանը: Կը գտնուի բոլոր գը-
րալաճառաց խանութները, և լը-
րագրալաճառաց քով, ինչպէս
նաեւ Լամի Էֆնիս սուճի Պ. Պօղո-
սի խանութը և թիւթիւնճիւլի
պարագան, Գին 100 Բլլ:

ՆՈՒՍ.Գ. ՕՍՄԱՆԵԱՆ

ՔԵՐԹ ԿԻՍՍՄԱՆԵԱՆ

Բիանօի և ուրիշ նուագարա-
նաց համար պատրաստեալ Արե-
ւելեան եղանակաց:

ՏԷՐ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

Նիկոլոս Ս. և Յակոբ Ս. Թաշեան

Դասատուք նուագարանաց Ա.
րեւելեան և Եւրոպական եղանա-
կաց:

Գին բաժանորդագրութեան տա-
րեկան 80 դր2

Գին բաժանորդագրութեան վե-
ցամսեայ 45 դր2

Գին իւրաքանչիւր թերթի 1/4 մէճ.

Ստորագրութեան տեղերն են
Նուրի Օսմանիէ ճատաէն Գաբա-
լը Ֆուրուհին կարգը թիւ 41
Նուագ Օսմանեանի գրատնտեղը
և Գալաթեանի ու Ֆրէնկեանի
գրատունները, ուր ձեռքէ ալ կը
ծախուին, ինչպէս նաեւ կամրջի
գլխու պարտգան:

ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ԴՈՐԾՆԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՅ

ԱՐՄԵՆԱԿ Դ. ԿՈՍՏԱՆԳՆԱՆ

Բ. ՏԻՊ

ԶՄԻՌՆԻԱ

Տպագրութեան Տեղեւան

Կը գտնուի Կ. Պոլիս Զաղմաղ-
ճըլար փողոց Գալաթեան եղբայր
գրատունը և Զմիւռնիա Տէտէ-
եանց վաճառատունը ի գին 28
դրուոյ:

Ամէն մէկ օրինակը հեղինակին
ստորագրութիւնը պէտք է կրէ,
սուանց որոյ անվաւեր կը հա-
մարուի:

ՄԵԼԱՆՕԺԷՆ

ԴԵՂԱՋՈՒՐ

ՃԵՐՄԱԿ ՄԱՋԵՐ ՆԵՐԿԵԼՈՒ

Այս գեղը, որ մէկ վայրկեանի
մէջ և ամեն գոյնով կը ներկէ ճեր-
մակ մաղերն ու մօրուքներն, ա-
ռանց փնտաւու մարթին և առանց
անախորժ ու է հոտ մ'ունենա-
լու, փորձուած յատկութիւն մ'ու-
նենալով, կը գտնուի Տէլլա Սու-
տայի, Զօպոնեանի և Քիւչիւքեանի
գեղարաններն:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԼՐԱԳՐԱՅ

ԼՐԱԳՐԻ ամեն օր կը հրատարակ-
ուի, բայց ի կիրակի և Տօն օրերէ:

Տարեկան բաժանորդագրութեան գի-
նըն է 200 դրուոյ առանց փոխմայի
ծախուց:

Բաժանորդագրութիւնը ամառը լի-
սկսեալ կը նկատուի:

Խմբագրութեան ուղղեալ ու է գը-
րութիւնք՝ հեղինակին բուն ստորագրու-
թիւնը կրելու են, ոչ թէ հրատարա-
կելու համար, այլ յերաժառուր-
թիւն վստահութեան:

Չը հրատարակուած գրութիւնք եւ
չը տրուի:

Խմբագրութեան գրատնտեղին է
Գալաթիա Կլալանի խան, թիւ 3:

ՏՆՕՐԷՆ - ԽՄԲԱԳԻՐ

Նիկ. Ս. ԹԻՒԼՊԷՆՏՅԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ

ԴԱՍԱԹԻԱ

ԲԵՐՁԵՄՊԷ ԲԱՋԱՐ ՏԱՏԵՍԻ ԹԻՒ 16